

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Landstinget. **N** 292.

Anden Session.

105te Møde.

Fredagen den 21de Marts.

(Fortsat.)

H. P. Hansen: Naar jeg stemmer imod nærværende Lov, saa er det ikke, fordi jeg ikke troer, at Staten vel kan og bør bringe et Offer, for at opnaae et saa stort nationalt Gode, som det vil være, at Fæste overgaaer til Selv-eiendom; det er ikke heller, fordi jeg ikke troer, at Staten jo vel kan bringe dette Offer for Bønderne, paa Grund af Forhold, som i en lang Række af Aar have udviklet sig. Men jeg stemmer imod denne Lov, fordi den, i det Mindste forekommer det mig, ikke opfylder den Fordring, som man kan og bør gjøre til enhver Lov, nemlig ikke indeholder nogenlunde bestemte Regler om, hvorledes de Forhold, som ved den skulde bestemmes, skulde ordnes, idet den nemlig har overladt Alt til en billig Afgjørelse. Det kan nu vel være ret smukt at sige, men det er ikke altid saa let at træffe det. Den kan paa den ene Side komme til at udsætte Staten for at komme til at bringe et større Offer, end maaskee kan være tilraadeligt; den kan paa den anden Side udsætte Bøndestanden for, at man kommer til at gaae den for nær. Og jeg troer, at det vilde have været muligt, naar man var gaaet ind paa denne Sags Behandling, at komme til at bestemme nøiagtige Regler, hvorefter det hele Forhold kunde ordnes. Det er derfor, at jeg ikke tør stemme for Lovforslaget, fordi jeg ikke tør stemme iblinde for det Offer, her fordres, og derfor vil jeg stemme imod Loven.

Finantsministeren: Det maa vistnok erkjendes, at forskjellige Meninger i en Sag af den Vigtighed som nærværende kunne være fuldkommen berettigede, og jeg skal derfor heller ikke fra min Side undre mig over, at der paa

Sagens nærværende Stadium udtales en saa aldeles afvigende Anskuelse, som den næstsidste ærede Taler's Foredrag indeholder; men jeg troer heller ikke, at det vilde finde det ærede Things Bifald, om jeg nu vilde indlade mig paa i alle Enkeltheder at imødegaae dette Foredrag. Jeg troer, at, ligesom den ærede Taler, som holdt dette Foredrag, selv har dannet sig en bestemt Mening om denne Sag, der meget afviger, troer jeg, fra den, der turde være den sædvanlige, saaledes troer jeg, at hver enkelt af Things ærede Medlemmer noksom har befæstet sin Mening herom, saa at nogen Bemærkning fra min Side ikke vilde kunne udøve nogen Indflydelse til eller fra. Men det forekommer mig dog, ifølge den hele Stilling, som Regjeringen har indtaget i denne Sag, at det er min Pligt at gjøre opmærksom paa, at Sagen ikke ganske staaer saaledes, at det Spørgsmaal nu kan være at bringe paa Bane, som den ærede næstsidste Taler fremhævede. Her er ikke Spørgsmaal mere, om det er hensigtsmæssigt eller ikke, at Selveiendom fremmes paa Statens Godser ved frivillige Overenskomster. Naar denne Lov falder igjennem, saa er der dog ikke Spørgsmaal om at fremme Udbredelse af Selveiendom blot ved frivillig Overenskomst; thi hvad der var den gjældende Ret for Statens Godser, det var Ref. 1ste Juli 1846, og den staaer da endnu ved Magt, og den gaaer ingenlunde ud paa Udbredelse af Selveiendom blot ved at overlade det til Tidens rolige Udvikling; den fordrer netop, at der fra Statens Side skeer Skridt til at fremme den; den indeholder allerede en Udtalelse af Beredvillighed fra Statens Side til at gjøre Opoffrelser. Hvad der altsaa tales om, er ingenlunde og har aldrig været, at føre det tilbage til de frivillige Overenskomsters Gebeet, hvad Kron-godset angaaer; men Spørgsmaalet maa sim-